

активного навчання, вправ, модельованих і реальних ситуацій, тренінгів [1, с. 83].

Висновки. Оптимізація процесу фахової підготовки студентів педагогічних факультетів залежить від можливостей впровадження у практику навчання інтенсивних технологій: проблемних навчальних лекцій, семінарів, аудиторних занять у формі дискусій, ігрового проектування, майстер-класів. Фахівці з інтенсивних технологій навчання вважають їх найкращою моделлю періодичних індивідуальних занять, щоби підсилити потенційні можливості учасників через розвиток поваги і довіри до викладача-майстра, переконаності, що програма відповідає їх здібностям та освітнім потребам.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кульбашна Я., Нагірний Я. Модель формування професійної компетентності майбутнього стоматолога. *Медицина освіти*. 2014. № 1. С. 124–128. 2. Лук'янова Л. Б. Технологія організації проектної діяльності. *Імідж сучасного педагога*. 2009. № 10. С. 16–21. 3. Національна стратегія побудови нової системи охорони здоров'я в Україні на період 2015–2025 років. URL: <https://www.apteka.ua/article/315522> 4. Панфілова А. П. Інноваційні педагогічні технології: Активне навчання. Київ: Вища школа. 2012. 192 с.

УДК 378:331.108.2-057.212

ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРОВАНО-ПРОЄКТНОГО НАВЧАННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ У СЕРЕДОВИЩІ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Огієвич О. І.,

*здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука» (м. Рівне, Україна)*

Науковий керівник: Красовська О. О.,

*доктор педагогічних наук, професор
завідувач кафедри теорії та методик початкової освіти
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука» (м. Рівне, Україна)*

Анотація. В роботі розкриваються теоретико-методичні аспекти впровадження інтегровано-проектного навчання на уроках в початкових

класах, їх роль у модернізації освітньо-виховного процесу та розвитку дітей молодшого шкільного віку в освітньому середовищі Нової української школи. Автором теоретично обґрунтовано організаційно-педагогічні умови впровадження проєктної діяльності та модель методики застосування інтегровано-проєктного навчання на уроках різних освітніх галузей в початкових класах закладу загальної середньої освіти.

Ключові слова: учні, Нова українська школа, організаційно-педагогічні умови, інтегровано-проєктне навчання.

Abstract. The work reveals the theoretical and methodological aspects of the implementation of integrated project-based learning in primary school classes, their role in the modernization of the educational process and the development of children of primary school age in the educational environment of the New Ukrainian School. The author theoretically substantiated the organizational and pedagogical conditions for the implementation of project activities and the model of the method of applying integrated project learning in the lessons of various educational fields in the elementary grades of the general secondary education institution.

Keywords: students, New Ukrainian School, organizational and pedagogical conditions, integrated project-based learning.

Вступ. Провідне значення в Новій українській школі набуває інтегроване і проєктне навчання. Ці навчання – є процесом і результатом об'єднання окремих елементів навчання та виховання в єдину, цілісну систему з метою отримання якісно нового результату у навчанні. У Концепції Нової української школи наголошено на важливості використання в освітньому процесі методів і технологій, які «вчать учнів робити самостійний вибір, пов'язувати вивчене з практичним життям, урахувують індивідуальність учня» [2, с.12]. З огляду на це в сучасних умовах необхідним є впровадження в закладах загальної середньої освіти різноманітних інноваційних технологій навчання.

У центрі реформи Концепції Нової української школи – *інтегроване тематично-проєктне навчання та діяльнісний підхід* [5]. Міжпредметна інтеграція в початковій школі вирішує ряд проблем. Наприклад, дублювання навчального матеріалу на різних предметах, те, що «монологічні» предмети втрачають практичну ефективність. Інтеграція дає змогу дитині сприймати предмети і явища цілісно, різнобічно, системно та емоційно, адже вивчають їх з точки зору різних наук та вчать вирішувати реальні проблеми за допомогою знань з різних дисциплін.

Аналіз останніх досліджень. Основоположником методу проєктів вважають Джона Дьюї. Сутність проєктної технології детально розкрита в наукових працях М. Декарчук, О. Коберника, М. Мартинюка, О. Онопрієнко, О. Кондратюк, О. Пехоти, С. Сисоєвої. С. Гончаренко метод

проектів розглядають як «організацію навчання, за якої учні набувають знань у процесі планування й виконання практичних завдань – проектів» [1, с. 27].

Визначення мети та завдань дослідження. Мета статті – розв’язання актуальної педагогічної проблеми реалізації інтегровано-проектного навчання на уроках різних освітніх галузей в початкових класах Нової української школи. Досягнення мети передбачає *розв’язання завдань*:

- систематизувати шляхи реалізації інтегровано-проектного навчання на уроках, що сприяє розвитку метакогнітивних навичок і широкого кола компетентностей учнів початкових класів;

- визначити оптимальні дидактичні підходи до впровадження інтегровано-проектного навчання інтегровано-проектного навчання в початкових класах з метою формування дослідницької компетентності учнів;

- класифікувати інноваційні інтегративні технології інтегровано-проектного навчання в початкових класах Нової української школи.

Результати досліджень. Термін «проект» запозичено з латинської мови (projectus) і трактується як «кинутий уперед» [4, с. 198]. Проектом називають якийсь план, задум, намір, ідею. *Проект* – це процес, який досягає певної мети, здійснює зміни, має свій характер роботи, передбачає використання різних ресурсів, має чіткі межі використання в часі (початок і кінець) і пов’язаний із створенням проектної групи. *Проект* реалізується у ході індивідуальної, групової або колективної діяльності учнів і спрямований на кінцевий результат (продукт). В основу методу проектів покладено ідею розв’язання тієї чи іншої теоретично або практично значущої проблеми. Теоретичний аналіз вітчизняних та зарубіжних наукових джерел дав підстави стверджувати, що найпоширенішими є такі типи проектів: монопроекти і міжпредметні проекти, практико-орієнтовані, інформаційні, пошукові, дослідницькі, ознайомлювально-ілюстративні, творчі, рольові.

Завдання, яке ставить перед собою *інтегровано-проектна діяльність*, – це отримання учнями знань, які в подальшому стають інструментом для розв’язання проблем, що трапляються у різних життєвих ситуаціях. Будь-який проект завжди має чітко виражені етапи і результати, які відповідно оформлюють та презентують.

До основних етапів проекту належать: планування, виконання та презентування. Сутність проектування полягає в реалізації навчальної мети через розроблення навчальної проблеми, яка закінчується проектом. Спочатку визначають тему, мету і завдання проекту, розподіляють ролі та планують свою діяльність. Варто зазначити, що учня самі обирають форми проектної діяльності (колективна, індивідуальна, групові). Потім проводиться робота учнів щодо виконання проекту, під час якої

передбачено різні види діяльності. Обов'язковим результатом проектної діяльності є створення кінцевого продукту, його презентування перед однокласниками, а також самооцінювання своєї діяльності, обговорення сильних і слабких сторін. Під час виконання проекту надзвичайно важливим є пошук інформації, її оброблення, узагальнення та систематизація і використання.

Л. Масол визначила такі *особливості проектної технології діяльності*:

- планування вчителем діяльності учнів протягом певного проміжку часу (тиждень, місяць, семестр);
- зіставлення індивідуальної і колективної діяльності учнів під час виконання пошукової роботи;
- організація міжособистісного та колективного спілкування, взаємодопомоги;
- продумування доручень, які б відповідали уподобанням, здібностям, інтересам та запитам учнів;
- спрямування діяльності учнів на виготовлення певного продукту;
- створення ситуації, яка сприяє успіху [4, с. 67].

Інтегровано-проектне навчання сприяє:

- формуванню загальнонавчальних та предметних навичок і вмінь;
- виробленню життєвих цінностей;
- максимальному використанню своїх здібностей;
- створенню атмосфери співробітництва, взаємодії;
- розвитку комунікативних якостей;
- формуванню доброзичливого ставлення до інших;
- можливості висловлювати, відстоювати та пропонувати свою думку;
- формуванню навичок толерантного спілкування;
- опануванню нового матеріалу за короткий час;
- вмінню аргументувати свою точку зору, знаходити альтернативне рішення проблеми;
- можливості проявити ініціативу, самостійність; винахідливості та творчому підходу до розв'язання проблеми.

Під час інтегровано-проектного навчання учні вчать бути демократичними, спілкуватися з товаришами, критично мислити, поважати думку одне одного, приймати продумані рішення. Основними формами *інтегровано-проектної роботи* є навчальна взаємодія у парах і мікрогрупах, методи навчання: метод прогнозування; постановка та рішення проблемного запитання; метод образного бачення; встановлення причинно-наслідкових зв'язків; метод порівняння; метод «уживання»; метод запитань; метод рецензій; метод аналізу; об'єднання розрізаних фактів у цілісний образ; метод оцінювання дій інших; метод дослідження проблеми; метод інформації; творчі завдання. Інтегровано-проектна

технологія, створює відповідні умови для творчого розвитку і самореалізації учнів, дає можливість сформувати основні компетентності, визначені Державним стандартом початкової освіти [2, с. 2].

Залучення учнів до проектної діяльності має позитивний вплив на їхній психоемоційний стан за допомогою зміни методів і прийомів діяльності. У роботі з учнями під час застосування проектної технології вчителем використовується особистісно орієнтований підхід до навчання і досягається результат за допомогою певних дидактичних принципів:

- дитиноцентризм – у центрі навчання – учень, який виявляє свою активність і під час виконання проектного завдання самореалізовується;

- кооперація – під час розв'язання проблемних завдань є взаємозв'язок між учнем і вчителем або учнів між собою у проектних групах;

- опора на суб'єктний досвід учня – застосування учнем наявних знань і досвіду;

- індивідуальність – урахування рівня розвитку творчих здібностей, інтересів учнів до конкретного виду діяльності, врахування темпу роботи;

- вільний вибір – учні самостійно вибирають тему проекту, мету, джерело інформації, методи досягнення результатів та кінцевий результат подачі;

- зв'язок діяльності з реальним життям – учень поєднує теоретичні знання та практичні дії; проектна діяльність дає можливість учневі сприймати позитивно навколишнє середовище; проект передбачає результат.

Висновки. Отже, *проект* – це задум, реалізація якого втілюється в певному продукті. Метод проектів започаткований на початку 20-х років ХХ століття та відновлений в 90-х роках ХХ століття як освітня технологія (сукупність проблемних, пошукових, дослідницьких (творчих) методів навчання). *Інтегровано-проектна технологія* – інноваційна технологія навчання, що вдало поєднує теоретичне і практичне навчання, розвиває творчі здібності учнів і передбачає створення оригінального кінцевого продукту. *Проектна діяльність* учнів полягає у виконанні проекту відповідно до етапів проектної технології.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гончаренко С. У. Методика як наука. Хмельницький : Вид-во ХГПК, 2000. 30 с.
2. Державний стандарт початкової освіти: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. № 87 Урядовий кур'єр. 2018. № 38. 43 с.
3. Концепція Нової української школи. URL: <https://drive.google.com/file/d/0BzKkv8gxSZUkMzZMbWtPYU9IWXM/view/27.10.2016> р. 40 с.
5. Масол Л. М. Методика навчання мистецтва у початковій школі. Харків, 2006. 256 с.
6. Рейчел Паркер (Rachel Parker) і Бо Ст'єрне Томсен (Bo Stjerne Thomsen) (2019). Діяльнісний підхід у школі. Дослідження інтегрованих педагогік, що ґрунтуються

на ігровому діяльнісному підході та сприяють всебічному розвитку дітей початкової школи. Видавництво The LEGO Foundation. 75 с.

УДК 378:331.108.2-057.212

ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНОЛОГІЙ НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ У ПРОФЕСІЙНОМУ САМОРОЗВИТКУ МАЙБУТНІХ ЮРИСТІВ

Олевський Т. Р.,

*здобувач третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука» (м. Рівне, Україна)*

Науковий керівник: Красовська О. О.,

*доктор педагогічних наук, професор
завідувач кафедри теорії та методик початкової освіти
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука» (м. Рівне, Україна)*

Анотація. Статтю присвячено розв'язанню актуальної педагогічної проблеми формування готовності майбутніх юристів до професійного саморозвитку засобами технологій неформальної освіти. Ефективність педагогічного процесу автор вбачає у впровадженні інноваційних освітніх технологій: проєктних, інтерактивних, контекстних, кейс-методу, коучингових, фасилітації, зворотного зв'язку. Такий підхід залучає майбутніх юристів до різних форм неформальної освіти, сприяє розвитку метакогнітивних навичок і широкого кола компетентностей.

Ключові слова: технології неформальної освіти, майбутні юристи, професійний саморозвиток, компетентності.

Abstract. The article is devoted to solving the current pedagogical problem of forming the readiness of future lawyers for professional self-development by means of non-formal education technologies. The author sees the effectiveness of the pedagogical process in the implementation of innovative educational technologies: project, interactive, contextual, case method, coaching, facilitation, feedback. This approach attracts future lawyers to various forms of informal education, promotes the development of metacognitive skills and a wide range of competencies.